

C/2024/2997

7.5.2024.

Komisijas paziņojums
“Norādījumi Direktīvas par vienoto lādētāju interpretēšanā”

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(C/2024/2997)

Satura rādītājs

Saīsinājumi un termini	2
Svarīgs paziņojums	2
Ievads un kopsavilkums	3
Ievads	3
Jauno noteikumu kopsavilkums	3
Tvērums un piemērojamība	3
Saskaņota uzlādes ligzda	3
Saskaņota uzlādes tehnoloģija	4
Uzlādes ierīces tirgošana atsevišķi no elektroniskās ierīces	4
Uzlabota galalietotāju/patērētāju informēšana	4
Darbības joma	5
Uzlādes ligzda	9
Uzlādes protokoli	9
Uzlādes ierīces atsaistīšana	11
Patērētāju informēšana	12
Piemērošana, atbilstība prasībām un īstenošana	13

Saīsinājumi un termini

Šā dokumenta saīsinājumi un termini:

- “Direktīva par vienoto lādētāju” ir Direktīva (ES) 2022/2380 ⁽¹⁾;
- “RID” ir Direktīva 2014/53/ES ⁽²⁾ par radioiekārtām;
- “Ia pielikums” ir RID Ia pielikums, kas RID ieviests ar Direktīvu par vienoto lādētāju, kura grozīta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/1717 ⁽³⁾;
- “pienākumi, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju”, “normas, kas RID ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju”, “noteikumi, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju” vai “grozījumi, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju” ir jāsaprot kā pienākumi, normas, noteikumi vai grozījumi, kuri ieviesti RID ar Direktīvu par vienoto lādētāju, kas grozīta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/1717;
- “radioiekārtas, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju”, ir radioiekārtas, kas: a) atbilst radioiekārtu kategorijām vai klasēm, kas uzskaitītas Ia pielikuma I daļā, b) ir aprīkotas ar noņemamu vai iebūvētu atkaluzlādējamu akumulatoru un c) ir atkaluzlādējamas ar vadu;
- “vienotais uzlādes risinājums” jeb “saskaņotais uzlādes risinājums” attiecas uz saskaņoto uzlādes ligzdu (USB-C) un saskaņoto uzlādes tehnoloģiju (USB-C elektrobarošanas iespējas līdz 15 W un USB PD virs 15 W).

Svarīgs paziņojums

Šā dokumenta mērķis ir vispirms kopsavilkuma, tad – jautājumu un atbilžu veidā dot norādes par jaunajiem noteikumiem, kas ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviesti, grozot RID, un veicināt labāku izpratni par šiem noteikumiem un to vienveidīgāku un saskanīgāku piemērošanu.

Šis dokuments ir adresēts dalībvalstīm un citām personām, kurām jābūt informētām par šiem noteikumiem (piemēram, tirgotāju un patērētāju apvienībām, standartizācijas iestādēm, ražotājiem, importētājiem, izplatītājiem, atbilstības novērtēšanas struktūrām un arodbiedrībām). Tā pamatā ir apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Tomēr tas var nepilnīgi atspoguļot visu attiecīgo ieinteresēto personu viedokļus.

Šis dokuments nav juridiski saistošs. Tas domāts tikai kā norādījumi, un juridiski saistošs ir tikai šajā dokumentā citēto Savienības tiesību aktu teksts. Norādījumos dažas Savienības tiesību aktu normas var nebūt pilnīgi vai precīzi aprakstītas.

Saistoša ir tikai tāda Savienības tiesību aktu interpretācija, ko sniegusi Eiropas Savienības Tiesa (EST). Tādējādi šis dokuments neskar EST doto interpretāciju par tiem pašiem noteikumiem. Šajā dokumentā paustie uzskati nav uzskatāmi par nostāju, ko Eiropas Komisija varētu ieņemt Tiesā. Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas tās vārdā, neatbild par to, kā turpmākā informācija tiks izmantota.

Šis dokuments atspoguļo tiesību aktus šā dokumenta izstrādes laikā, un norādījumi vēlāk var tikt grozīti.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2380 (2022. gada 23. novembris), ar ko groza Direktīvu 2014/53/ES par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz radioiekārtu pieejamību tirgū (OV L 315, 7.12.2022., 30. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2380/oj>).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/53/ES (2014. gada 16. aprīlis) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz radioiekārtu pieejamību tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/5/EK (OV L 153, 22.5.2014., 62. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/53/oj>).

⁽³⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1717 (2023. gada 27. jūnijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/53/ES groza attiecībā uz uzlādes ligzdas un uzlādes saziņas protokola tehniskajām specifikācijām visām caur vadu uzlādējamu radioiekārtu kategorijām vai klasēm (OV L 223, 11.9.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1717/oj).

Visbeidzot jāvērs uzmanība uz to, ka šis dokuments nav uzlūkojams par vispārēju un pilnīgu. Tika iekļauti tikai noteikti jautājumi, par kuriem tika uzskatīts, ka vēlami paskaidrojumi, un ir doti skaidrojumi tikai par tiem RID noteikumiem, kuri ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju.

Ievads un kopsavilkums

Ievads

Šā dokumenta mērķis ir, ievērojot minēto svarīgo paziņojumu, dot norādījumus par dažiem jautājumiem un procedūrām, uz ko attiecas Direktīva par vienoto lādētāju, kura groza RID.

Normas, kas RID ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, ir piemērojamas īpašām radioiekārtu kategorijām, kuras uzskaitītas la pielikuma I daļā.

Šajā dokumentā apkopota informācija, kas iegūta informācijas apmaiņā ar attiecīgajām valstu iestādēm un ieinteresētajām personām pēc Direktīvas par vienoto lādētāju pieņemšanas (sevišķi konsultācijās ar Komisijas Radioiekārtu ekspertu grupas ⁽⁴⁾ locekļiem).

Direktīva par vienoto lādētāju stājās spēkā 2022. gada 28. decembrī, un tās piemērošana sākas tās 2. pantā noteiktajos datumos (sīkākas ziņas dotas iedaļā "Tvērums un piemērojamība"). Šā dokumenta pieņemšanas brīdī la pielikums bija grozīts vienreiz – 2023. gada 27. jūnijā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/1717. Ar deleģēto regulu tika atjauninātas atsaucis uz la pielikumā minētajām tehniskajām specifikācijām uzlādei ar vadu.

Šajā dokumentā uzmanības centrā tikai tie RID noteikumi, kas ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju. Tā mērķis nav izskaidrot citus RID noteikumus, jaunā tiesiskā regulējuma (JTR) noteikumus vai attiecīgos vadlīniju dokumentus, "RID rokasgrāmatu" ⁽⁵⁾ un "Zilo rokasgrāmatu" ⁽⁶⁾.

Tāpēc šis dokuments ir RID rokasgrāmatas papildinājums, un vajadzības gadījumā tas jālasa kopsakarā ar Zilo rokasgrāmatu un RID rokasgrāmatu. Radioiekārtas, uz kurām attiecas RID, gūst labumu no brīvas aprites ES tirgū tikai tad, ja atbilst visiem piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem, kas var nebūt minēti šajā dokumentā.

Jauno noteikumu kopsavilkums

Tvērums un piemērojamība

No 2024. gada 28. decembra Direktīvas par vienoto lādētāju noteikumi būs piemērojami rokas mobilajiem tālruniem, planšetdatoriem, digitālajām kamerām, austiņām, galvas tālruniem, rokas videospēļu konsolēm, pārnēsājamiem skaļruņiem, e-lasītājiem, tastatūrām, pelēm, pārnēsājamām navigācijas sistēmām un ieaušiem. Klēpdatoriem šie noteikumi būs piemērojami no 2026. gada 28. aprīļa.

Šīs radioiekārtu kategorijas ir uzskaitītas la pielikumā, un normas, kas RID ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, ir piemērojamas no norādītajiem datumiem, ja attiecīgo radioiekārtu ir iespējams atkaluzlādēt ar vadu.

Saskaņota uzlādes ligzda

RID prasa, lai radioiekārtu kategorijas, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, būtu aprīkotas ar saskaņoto uzlādes ligzdu (USB-C ligzdu). Nav aizliegts izmantot citādas ligzdas, ja vien aptvertās radioierīces ir aprīkotas arī ar USB-C ligzdu, kas aprakstīta standartā EN IEC 62680-1-3 (norādīts la pielikumā). Standarts arī nosaka dažādās pieejamās USB elektrobarošanas iespējas no radioiekārtas ar USB-C ligzdu perspektīvas.

⁽⁴⁾ Komisijas Radioiekārtu ekspertu grupa (E03587).

⁽⁵⁾ Rokasgrāmata par Radioiekārtu direktīvu 2014/53/ES, 2018. gada 19. decembra redakcija, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/33162>.

⁽⁶⁾ Komisijas paziņojums "Zilā rokasgrāmata" par ES produktu noteikumu īstenošanu, 2022. gads, (OV C 247, 29.6.2022., 1. lpp.).

Noteikums par saskaņotu uzlādes lizdu tika ieviests ar Direktīvu par vienoto lādētāju kā jauna pamatprasība RID 3. panta 4. punktā. Šīs prasības izpildes novērtēšanas kārtība ir noteikta RID 17. panta 2. punktā ⁽⁷⁾.

Saskaņota uzlādes tehnoloģija

Standarta uzlādei Ia pielikuma I daļā uzskaitītajās radioiekārtās, ja tās var atkaluzlādēt ar vadu pie sprieguma līdz 5 V, strāvas stipruma līdz 3 A vai jaudas līdz 15 W, jābūt iestrādātām USB elektrobarošanas iespējām, kas noteiktas standartā EN IEC 62680-1-3 (norādīts Ia pielikumā).

Ātrās uzlādes gadījumā Ia pielikuma I daļā uzskaitītajās radioiekārtās, ja tās var atkaluzlādēt ar vadu pie sprieguma, kas pārsniedz 5 V, strāvas stipruma, kas lielāks par 3 A, vai jaudas, kas lielāka par 15 W: a) jāietver USB elektropiegāde (USB PD), kas aprakstīta standartā EN IEC 62680-1-2 (norādīts Ia pielikumā), un b) jānodrošina pilnīga minētās USB PD funkcionalitāte, ja tajā ir iekļauts kāds papildinošs uzlādes protokols.

Šī prasība tika ieviesta ar Direktīvu par vienoto lādētāju kā jauna pamatprasība RID 3. panta 4. punktā. Šīs prasības izpildes novērtēšanas kārtība ir noteikta RID 17. panta 2. punktā ⁽⁸⁾.

Uzlādes ierīces tirgošana atsevišķi no elektroniskās ierīces

Ja uzņēmējs piedāvā patērētājiem un citiem galalietotājiem iespēju iegādāties aptverto radioiekārtu kopā ar uzlādes ierīci (ārēju barošanas avotu), uzņēmējam ir arī jāpiedāvā patērētājiem un citiem galalietotājiem iespēja iegādāties šo radioiekārtu bez uzlādes ierīces.

Tādā kārtā patērētāji varēs jaunu elektronisko ierīci iegādāties bez jaunas uzlādes ierīces.

Uzlabota galalietotāju/patērētāju informēšana

Uzņēmējiem jānodrošina, ka informācija par to, vai uzlādes ierīce ir iekļauta aptvertajā radioiekārtā, tiek attēlota grafiski, ar lietotājam ērtu un viegli uztveramu piktogrammu ⁽⁹⁾. Abi piktogrammas varianti augstā izšķirtspējā atrodami:

— https://single-market-economy.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-01/Pictogram_Not_Included_final_nodim.png un

— https://single-market-economy.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-01/Pictogram_Included_final_nodim.png.

⁽⁷⁾ Ražotājs var izvēlēties kādu no šīm atbilstības novērtēšanas procedūrām: a) ražošanas iekšējā kontrole, kas izklāstīta RID II pielikumā; b) ES tipa pārbaude, pēc kuras pārbauda atbilstību tipam, balstoties uz ražošanas iekšējo kontroli, kas izklāstīta RID III pielikumā; c) atbilstība uz kvalitātes pilnīgas nodrošināšanas pamata, kas izklāstīta RID IV pielikumā.

⁽⁸⁾ Ražotājs var izvēlēties kādu no šīm atbilstības novērtēšanas procedūrām: a) ražošanas iekšējā kontrole, kas izklāstīta RID II pielikumā; b) ES tipa pārbaude, pēc kuras pārbauda atbilstību tipam, balstoties uz ražošanas iekšējo kontroli, kas izklāstīta RID III pielikumā; c) atbilstība uz kvalitātes pilnīgas nodrošināšanas pamata, kas izklāstīta RID IV pielikumā.

⁽⁹⁾ Piktogrammai jābūt iepakojuma apdrukā vai pie tā piestiprinātai uzlīmes veidā. Kad radioiekārta tiek darīta pieejama patērētājiem un citiem galalietotājiem, piktogrammai jābūt saskatāmai un salasāmai, tālpārdošanas gadījumā – jāatrodas cenas norādes tuvumā.

Turklāt radioiekārtai pievienotajā pamācībā jābūt informācijai par specifikācijām, kas attiecas uz uzlādes spējām un saderīgām uzlādes ierīcēm⁽¹⁰⁾. Šajā informācijā jābūt ziņām par ierīcei vajadzīgo jaudu un spēju veikt saskaņoto ātro uzlādi. Šai informācijai jābūt norādītai arī grafiski, izmantojot lietotājam ērtu un viegli uztveramu marķējumu⁽¹¹⁾. Marķējuma veidne augstā izšķirtspējā atrodama saitē

— https://single-market-economy.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-01/Label_final_nodim.png.

Tas palīdzēs patērētājam noskaidrot, vai viņa pašreizējā uzlādes ierīce atbilst jaunās ierīces specifikācijām, un/vai palīdzēs izraudzīt saderīgu uzlādes ierīci.

Darbības joma

1. Vai RID definē “vienotu lādētāju”?

“Vienots lādētājs” RID nav definēts. Tajā noteiktas dažu radioiekārtu kategoriju vai klašu uzlādes ar vadu saskaņošanas prasības. Prasot, lai iekārtas būtu uzlādējamas ar saskaņotiem lādētājiem, netieši tiek arī prasīta lādētāju sadarbība.

Papildu prasības vienota lādētāja jomā plānots ieviest ar citu tiesību aktu (t. i., Regulu 2019/1782, kas nosaka ekodizaina prasības ārējiem barošanas avotiem). Gaidāms, ka regulas pārskatītā redakcija⁽¹²⁾ stāsies spēkā 2025. gada sākumā. Galvenie ierosinātie risinājumi ir šādi:

- informēt patērētājus, marķējot vienotos lādētājus ar atbilstošu logotipu un piktogrammu;
- novērst neatbilstīgu īpašumtiesiski aizsargātu lādētāju pārdošanu kopā ar RID ierīcēm;
- palielināt labumu no sadarbības, pie vienotajiem lādētājiem pieskaitot arī iekārtas, kas nav RID iekārtas.

2. Vai pienākumi, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, attiecas uz visām elektroniskajām ierīcēm la pielikuma I daļā uzskaitītajās kategorijās vai klasēs?

Pienākumi, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, attiecas tikai uz radioiekārtām, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju. Radioiekārtas ir definētas RID 2. panta 1. punktā. Tur teikts: “radioiekārta” ir elektrisks vai elektronisks produkts, kas, lai veiktu savu radiosakaru vai radionoteikšanas uzdevumu, ar nolūku pārraida un/vai uztver radioviļņus, vai arī elektrisks vai elektronisks produkts, kuram, lai veiktu savu uzdevumu, ir vajadzīga palīgierīce, piemēram, antena, lai ar nolūku pārraidītu un/vai uztvertu radioviļņus, nodrošinot radiosakarus un/vai radionoteikšanu”. RID 2. pantā definēti arī termini “radioviļņi”, “radiosakari” un “radionoteikšana”.

3. Vai no saskaņotā uzlādes risinājuma ir izslēgtas radioiekārtas, kas pieder pie kādas no la pielikumā uzskaitītajām radioiekārtu kategorijām vai klasēm un tiek lādētas futrālī, kārbīnā vai pultī?

Nē. Visās radioiekārtās, kas pieder pie kādas la pielikuma I daļā uzskaitītās radioiekārtu kategorijas vai klases un ir atkaluzlādējamas ar vadu, jābūt iestrādātam saskaņotajam uzlādes risinājumam. Tomēr, kā paskaidrots Direktīvas par vienoto lādētāju 14. apsvērumā, kopā ar uzlādes futrāli vai kārbīņu aplūkojami tikai ieuši:

⁽¹⁰⁾ Tāda informācija iekļaujama pamācībā, kam jābūt drukātai uz papīra. Tādu informāciju var darīt pieejamu arī ar kvadrāt kodu vai tamlīdzīgu elektronisku risinājumu.

⁽¹¹⁾ Marķējumam jābūt: a) nodrukātam pamācībā un b) uzdrukātam uz iepakojuma vai piestiprinātam pie iepakojuma uzlīmes veidā. Ja iepakojuma nav, uzlīmi ar marķējumu piestiprina pie radioiekārtas. Kad radioiekārta tiek darīta pieejama patērētājiem un citiem galalietotājiem, marķējumu attēlo labi redzamā un salasāmā veidā, tālpārdošanā – cenas norādes tuvumā. Ja radioiekārtas lieluma vai īpatnību dēļ nevar citādi, marķējums var būt atsevišķā radioiekārtai pievienotā dokumentā.

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13351-External-power-supplies-ecodesign-information-requirements-review_lv

“Attiecībā uz ieausu austiņām, relevanto radioiekārtu izskata kopā ar tās īpašo uzlādes futrāli vai kasti, ņemot vērā to, ka ieausi to specifiskā izmēra un formas dēļ tiek reti vai nekad netiek nodalīti no to uzlādes futrāļa vai kastes. Šā konkrētā veida radioiekārtu uzlādes futrāli vai kasti neuzskata par uzlādes ierīces daļu.”

4. **Vai ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestās RID normas attiecas tikai uz atkaluzlādējamām iekārtām?**

Jā, noteikumi par vienoto lādētāju attiecas uz radioiekārtām, kuras: a) ietilpst I pielikuma I daļā uzskaitītajās radioiekārtu kategorijās vai klasēs; b) ir aprīkotas ar noņemamu vai iebūvētu atkaluzlādējamu akumulatoru; c) ir atkaluzlādējamās ar vadu.

5. **Vai ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestie RID noteikumi attiecas uz radioiekārtām ar nelādējamām baterijām (“AA tipa”)?**

Nē. Sk. atbildi uz 4. jautājumu.

6. **Vai ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestie RID noteikumi attiecas uz radioiekārtām ar noņemamu akumulatoru, kuru var atkaluzlādēt tikai atsevišķi no radioiekārtas (akumulatora lādētājā)?**

Nē. Tādas radioiekārtas neietilpst jēdzienā “radioiekārtas, ko var atkaluzlādēt ar vadu”. Tāds ražojums ir līdzīgs ražojumam, ko darbina ar nelādējamām baterijām (“AA tips”). Ja tam ir ligzda, ko izmanto tikai elektrobarošanai, uz to neattiecas RID noteikumi, kas ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju. Citiem vārdiem sakot, minētie noteikumi uz to neattiecas, ja šo ligzdu nevar izmantot radioiekārtas (atkal)uzlādei.

Bet tad, ja noņemamo akumulatoru var atkaluzlādēt (USB-C ligzdā), kamēr tas atrodas I pielikumā uzskaitītā radioiekārtā vai uz tās, normas, kas ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, uz radioiekārtu attiecas pat tad, ja akumulatoru var uzlādēt arī atsevišķi no radioiekārtas.

7. **Vai ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestie RID noteikumi attiecas uz ierīcēm ar ierobežotu akumulatora ietilpību?**

Jā. Ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestās RID normas skar radioiekārtas ar noņemamu vai iebūvētu atkaluzlādējamu akumulatoru (sk. Direktīvas par vienoto lādētāju 14. apsvērumu), kuras a) var atkaluzlādēt ar vadu un kuras b) ir uzskaitītas I pielikuma I daļā. Akumulatora klātbūtne to padara par atkaluzlādējamu ierīci, un akumulatora ietilpībai nav nozīmes (pat ja tas ir tikai uz 1 stundu). Tādu radioiekārtu lietotāji savu ierīci mēdz ieslēgt citās vietās, kas nav lādētāja tuvumā (piemēram, pārnēsājamu navigācijas sistēmu gadījumā, lai pārbaudītu maršrutu, izdarītu atjauninājumu utt.).

8. **Vai pie akumulatoriem pieskaitāmi superkondensatori?**

Nē. Superkondensatori nav akumulatori. Superkondensatori ir piemēroti lietojumiem ar daudziem ļoti ātras uzlādes un izlādes cikliem, bet tas neattiecas uz I pielikuma I daļā uzskaitītajām radioiekārtām.

9. **Kas ir “pārnēsājama” ierīce?**

Definīcija aptver visas ierīces, kas ietilpst I pielikuma I daļā uzskaitītajās radioiekārtu kategorijās vai klasēs un kurām ir noņemams vai iebūvēts atkaluzlādējams akumulators, ko var uzlādēt ar vadu, un kuras var nēsāt pirms darbināšanas, tās laikā vai pēc tās. Šim nolūkam dažās I pielikuma I daļā uzskaitītajās radioiekārtu kategorijās vai klasēs izmantoti vārdi “pārnēsājams” vai “rokas”.

10. **Vai ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestie RID noteikumi attiecas uz radioiekārtām ar iekšēju barošanas avotu?**

Nē. RID 3. panta 4. punktā un I pielikumā ir specifiski minēta radioiekārtu un to uzlādes ierīču sadarbība. Par to Direktīvas par vienoto lādētāju preambulas 2. apsvērumā ir paskaidrots, ka uzlādes ierīces “ir lādētāju ārējā barošanas avota daļa”. Tādējādi noteikumi, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, neattiecas uz radioiekārtām ar iekšēju barošanas avotu, kuras darbina tieši ar maiņstrāvu no elektrotīkla.

11. Kā ražotājs var būt drošs, ka viņa ražojums ietilpst kādā no la pielikumā iekļautajām radioiekārtu kategorijām vai klasēm? Vai ražojuma kategoriju nosaka radioiekārtas primārais lietojums?

Zilās rokasgrāmatas 2.8. iedaļā ir noteikts, ka Savienības tiesību aktus piemēro gadījumos, kad ražojumus, kas darīti pieejami vai nodoti ekspluatācijā, izmanto paredzētajam lietojumam. Minētajā iedaļā ir arī precizējumi par terminu “paredzētais lietojums” un par to, ka tirgus uzraudzības iestādēm ir jāņem vērā ražojuma lietojums, lai varētu pārbaudīt tā atbilstību.

Tāpēc, lai noteiktu, vai ražojums pieder pie kādas la pielikumā uzskaitītās radioiekārtu klases vai kategorijas, jāņem vērā minētie Zilās rokasgrāmatas elementi. Tā kā ražotāji sniedz informāciju par ražojuma lietojumu, ir skaidrs, ka informācijai precīzi un pareizi jāatspoguļo ražojuma mērķis un lietojums.

Taču, la pielikuma piemērošanā precīzi nosakot ražojuma kategoriju vai klasi, pie kuras tas pieder, ražojumam paredzētajam primārajam lietojumam ir nozīme, ja ražojumam ir palīglietojumi (palīgfunkcijas).

Piemēram, viedtālrunis ar digitālo kameru ietilpst kategorijā “1.1. rokas mobilie tālruņi”, nevis kategorijā “1.3. digitālās kameras”. Tā primārais lietojums ir izmantošana par viedtālruni (uz viedtālruniem attiecas normas, kas ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, kuras piemēro no 2024. gada 28. decembra).

Bez tam, nosakot, vai ražojums pieder pie kādas no la pielikumā uzskaitītajām klasēm vai kategorijām, tam paredzēto lietojumu nevajag sajaukt ar ražojuma tirgošanu konkrētiem nolūkiem (piemēram, ražojumi medicīniskām vajadzībām) vai īpašām patērētāju kategorijām (piemēram, rotaļlietas).

Tā, viedtālrunis, kuram ir pievilcīgas rotaļlietas dizains un kurš domāts tikai bērniem, ietilpst kategorijā “1.1. rokas mobilie tālruņi” un klasificēšanu neietekmē tas, ka attiecīgais viedtālrunis ir domāts tikai bērniem.

Tomēr Komisija atzīst, ka dažos gadījumos nav viegli noteikt, vai ražojums ietilpst kādā no la pielikuma I daļā uzskaitītajām kategorijām. Tādos gadījumos konkrētā ražojuma la pielikuma I daļā uzskaitītās kategorijas noteikšana ir jābalsta uz konkrētiem faktiem. Tā kā dalībvalstu tirgus uzraudzības iestādes valsts līmenī piemēros normas, kas ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, šaubu gadījumā par savu ražojumu iedalīšanu kategorijās uzņēmējiem jāsaazinās ar savām tirgus uzraudzības iestādēm, lai saņemtu norādījumus.

12. Vai ierīci, kas ietilpst vienā no radioiekārtu kategorijām vai klasēm, uz kurām attiecas la pielikums, skar noteikumi, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, ja tā ir daļa no sistēmas, kas sastāv no vairākām la pielikuma I daļā neuzskaitītām radioiekārtām un citām iekārtām, kuras darbojas kopā?

Gadījumos, kad specifiska radioiekārta, kas ir sistēmas sastāvdaļa, ir paredzēta vienīgi darbībai šajā sistēmā un nevar darboties atsevišķi, visa sistēma pati jāuzskata par radioiekārtu kategoriju vai klasi. Tādējādi RID noteikumi, kas ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, tādi sistēmai jāpiemēro tikai tad, ja uz to attiecas noteikumi par vienoto lādētāju.

13. Vai daži specifiski ražojumi, kas paredzēti tikai komerciālai/rūpnieciskai izmantošanai, ir atbrīvoti no to noteikumu piemērošanas, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju?

Nē. RID tāds atbrīvojums nav paredzēts. Taču Direktīvas par vienoto lādētāju 14. apsvērumā ir precizēti daži noteiktu radioiekārtu klašu un kategoriju aspekti, uz kuriem attiecas noteikumi par vienoto lādētāju.

14. apsvērumā teikts: “Nevajadzētu prasīt integrēt saskaņoto uzlādes risinājumu attiecībā uz digitālajām fotokamerām, kas paredzētas tikai audiovizuālajai nozarei vai drošības un novērošanas nozarei.”

14. Vai radioiekārtām, uz kurām attiecas citi tiesību akti, ir jāatbilst noteikumiem, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju?

Jā. Ierīcei, uz kuru attiecas citi tiesību akti, ir jāatbilst pienākumiem, kas RID ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, un tajā jāiekļauj vienotais uzlādes risinājums, ja tā a) iekļaujas RID radioiekārtas definīcijā, b) neietilpst nevienā no kategorijām, kas ir izslēgtas no darbības jomas tā, kā norādīts minētās direktīvas 1. pantā, c) atbilst radioiekārtu kategorijām vai klasēm, kas uzskaitītas I pielikuma I daļā, d) ir aprīkota ar noņemamu vai iebūvētu atkaluzlādējamu akumulatoru un c) ir atkaluzlādējama pa vadu.

15. Vai radioiekārtas, kuras var atkaluzlādēt tikai bezvadu uzlādē, var laist tirgū, tajās neiestrādājot saskaņoto uzlādes risinājumu?

Var. Tā kā tādas radioiekārtas nevar atkaluzlādēt ar vadu, tajās nav jāiekļauj saskaņotais (vada) uzlādes risinājums.

Attiecībā uz bezvadu uzlādi Komisija veicinās tās saskaņošanu, lai izvairītos no tālākas iekšējā tirgus saskaldīšanas un negatīvas ietekmes uz patērētājiem un vidi. Komisija uzraudzīs visu veidu bezvadu uzlādes tehnoloģiju (ne tikai induktīvo) attīstību, sevišķi tirgus norises, iespēšanos tirgū, tirgus neviengabalainību, tehnoloģisko veiktspēju, sadarbību, energoefektivitāti un uzlādes veiktspēju.

Direktīvas par vienoto lādētāju 13. apsvērumā teikts: "Komisijai būtu jāveic pasākumi šādu risinājumu veicināšanai un saskaņošanai, lai novērstu turpmāku iekšējā tirgus sadrumstalotību".

16. Vai no noteikumiem par vienoto lādētāju ir atbrīvoti klēpjdatori un citas radioiekārtas, kurām vajadzīgā uzlādes jauda pārsniedz 240 W?

Nē, nav atbrīvoti. Radioiekārtās, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, jābūt saskaņotajam uzlādes risinājumam.

Komisija (Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2023/1717) ir atbilstoši Eiropas standartu jaunākajai redakcijai atjauninājusi atsauci uz I pielikumā minētajiem standartiem. Tāpēc ar šo deleģēto regulu ieviests grozījums dēļ radioiekārtām, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, ir jābūt saskaņotajam uzlādes risinājumam līdz to maksimālajai uzlādes jaudai vai līdz 240 W, ja to maksimālā uzlādes jauda pārsniedz 240 W (pretstatā 100 W senākās attiecīgo standartu redakcijās).

Komisija turpinās atjaunināt I pielikumā noteiktās tehniskās specifikācijas, lai atspoguļotu zinātnes un tehnoloģiju vai tirgus attīstību, ar noteikumu, ka attīstība saskan ar vienotā uzlādes risinājuma mērķiem.

17. Vai radioiekārtā ir jābūt iestrādātai USB PD, ja uzlādes procesā uzlādes spriegums, strāvas stiprums vai jauda mazliet pārsniedz robežvērtības (>5 V, >3 A vai >15 W), kas prasa USB PD iekļaut tikai īsu laiku?

Nē. Ja nominālais spriegums nav lielāks par 5 V vai nominālais strāvas stiprums nav lielāks par 3 A, vai nominālā jauda nav lielāka par 15 W, attiecīgajā radioiekārtā nav jāiekļauj USB PD un tajā jāizmanto USB-C standartā (EN IEC 62680-1-3, norādīts I pielikumā) noteiktās USB elektrobarošanas iespējas.

18. Vai jaunie RID noteikumi, kas ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, attiecas uz radioiekārtām, kuras uzlādei neizmanto maiņstrāvu no elektriskā tīkla?

Jā. Visu I pielikuma I daļā uzskaitīto kategoriju vai klašu radioiekārtas uzlādei izmanto līdzstrāvu. Ar uzlādes ierīci (ārēju barošanas avotu) parasti līdzstrāvu pārveido maiņstrāvu. Tomēr ir gadījumi, kad radioiekārtu var atkaluzlādēt tieši (bez ārēja barošanas avota) ar līdzstrāvu (piemēram, automobiļi). USB-C tiek vispārināta kā parastā uzlādes pieslēgvietā daudzās sistēmās (ēkās, lidostās, lidmašīnās, vilcienos, automobiļos u. c.), un šīs sistēmas kalpo radioiekārtām par ārēju barošanas avotu un nodrošina līdzstrāvu.

19. Vai jaunie RID noteikumi, kas ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, attiecas uz DECT bezvadu tālruņiem un PTT tālruņiem?

Ja radioiekārtas nepieder pie Ia pielikuma I daļā uzskaitītajām ražojumu kategorijām vai klasēm vai ja tās nav iespējams atkaluzlādēt ar vadu, saskaņotais uzlādes risinājums tajās nav jāiekļauj.

Mobilie tālruņi pieslēdzas tīklam, izmantojot radiofrekvenci, un tie faktiski ir mobili un izmantojami jebkurā vietā (kur telefonijas pakalpojumu sniedzējs sagādājis pārklājumu).

DECT tālruņi savienojas ar tīklu, izmantojot bāzi un fiksētu līniju, un darbojas tikai fiksētās bāzes tuvumā. Tāpēc tos nevar uzskatīt par mobiliem tālruņiem.

Ierīces ar tiešrunas (PTT) funkciju, kas nepieslēdzas šūnu tīklam un sazinās, izmantojot radiofrekvences, neuzskata par mobilajiem tālruņiem.

Mobilo tālruņu kategorijā tomēr iekļautas šūnu tīkla ierīces ar PTT. Šūnu tīkls ar PTT tomēr ir mobilā tālruņa iespēja pieslēgties mobilo sakaru tīklam, kas ļauj abonentiem tālruni izmantot par PTT ierīci ar neierobežotu darbības areālu.

Uzlādes ligzda

20. Vai papildus USB-C ligzdai ir atļautas īpašumtiesiski aizsargātas uzlādes ligzdas?

Ir atļautas. RID tikai prasa, lai radioiekārtas, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, būtu aprīkotas ar USB-C ligzdu. Citu ligzdu izmantošana tādā nav aizliegta, ja aptvertās radioiekārtas ir aprīkotas arī ar saskaņotu (USB-C) uzlādes ligzdu.

21. Vai uzlādei var izmantot USB-C ligzdu spraudnim ar 6 kontaktapiņām?

Nevar. Var izmantot tikai USB-C ligzdas, kas specificētas standartā EN IEC 62680-1-3 (norādīts Ia pielikumā) (ar 12, 16 vai 24 kontaktapiņām).

22. Vai uzlādei radioiekārtas var būt aprīkotas tikai ar īpašumtiesiski aizsargātu uzlādes ligzdu un tikt pārdotas kopā ar adapteru pārejai no īpašumtiesiski aizsargātās uzlādes ligzdas uz USB-C?

Nē. Taču radioiekārtas var būt aprīkotas ar īpašumtiesiski aizsargātu risinājumu, ja ir aprīkotas arī ar saskaņotu uzlādes ligzdu (USB-C), kas aprakstīta standartā EN IEC 62680-1-3 (norādīts Ia pielikumā). Sk. arī atbildi uz 33. jautājumu.

Uzlādes protokoli

23. Kādām uzlādes (USB elektrobarošanas) iespējām radioiekārtai ir jābūt?

Radioiekārtām, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju un kuru maksimālā uzlādes jauda ir 15 W vai mazāka, barošanas avots tiek saskaņots, iebūvējot USB-C ligzdu. USB-C ligzdām pieejamās elektrobarošanas iespējas, kas minētajām radioiekārtām jānodrošina, ir uzskaitītas standartā EN IEC 62680-1-3 (uz ko norādīts Ia pielikumā). Tās ir USB 2.0, USB 3.2, USB 4, USB BC 1.2, USB Type-C Current 1.5 A, USB Type-C Current 3.0 A un USB PD.

Attiecībā uz radioiekārtām, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju un kuru maksimālā uzlādes jauda pārsniedz 15 W, ātrās uzlādes saskaņošana palīdzēs novērst to, ka radioiekārtu ražotāji nepamatoti ierobežo uzlādes ātrumu, un palīdzēs nodrošināt, ka visām saderīgajām uzlādes ierīcēm uzlādes ātrums ir vienāds. Šai radioiekārtai ir jābūt vismaz USB PD barošanas ievadam un jānodrošina pilnīga USB PD funkcionalitāte, un to nedrīkst apgrūtināt nekādi papildinoši (īpašumtiesiski aizsargāti) uzlādes protokoli.

24. Vai papildus USB energopiegādei ir atļauti īpašumtiesiski aizsargāti uzlādes protokoli?

Jā. Mērķis ir veicināt inovāciju un ļaut arī turpmāk izmantot citus uzlādes protokolus. Tomēr papildinošiem īpašumtiesiski aizsargātiem uzlādes protokoliem nav jābloķē, jāierobežo un jāiegrožo maksimālā jauda, kas panākama ar USB PD uzlādes protokolu un saskaņoto uzlādes aparāturu (uztvērēju, mikroshēmām u. c.), kura iekļauta radioiekārtās.

25. Vai radioiekārta var iegrožot tādas uzlādes ierīces uzlādes veiktspēju, kura nav ar to pašu zīmolu, bet atbilst norādītajiem standartiem?

Nē. Ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviesto RID grozījumu mērķis ir uzlabot patērētāju ērtības un nodrošināt radioiekārtu un uzlādes ierīču sadarbību neatkarīgi no to zīmola.

26. Vai radioiekārtai ir atļauts panākt lielāku uzlādes jaudu (piemēram, 40 W), kad tā izmanto īpašumtiesiski aizsargātu uzlādes protokolu, nekā tad, kad izmanto USB PD (piemēram, 30 W)?

RID (tās Ia pielikuma I daļas 3.2. punktā) nodrošina sadarbību ar dažādiem uzlādes protokoliem. Šim nolūkam radioiekārtas, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, "nodrošina, ka katrs uzlādes papildu protokols pieļauj pilnīgu 3.1. apakšpunktā minētās USB elektropiegādes funkcionalitāti neatkarīgi no izmantotās uzlādes ierīces".

Formulējums "pilnīga USB PD funkcionalitāte" nozīmē, ka radioiekārtai, izmantojot USB PD uzlādes protokolu, ir jāpanāk pienācīgā nolīgta jauda radioiekārtā iebūvētajai saskaņotajai uzlādes ietaisei (neatkarīgi no izmantotās saderīgās uzlādes ierīces zīmola). Ir atļauts īpašumtiesiski aizsargāts uzlādes papildu protokols, kas maksimizē uzlādes spējas tā, ka tās pārsniedz tās pašas saskaņotās uzlādes ietaises USB PD specifikācijas. Tomēr, kā norādīts atbildē uz 24. jautājumu, neviens īpašumtiesiski aizsargāts uzlādes papildu protokols nedrīkst bloķēt, ierobežot vai iegrožot jaudu, ar ko radioiekārtas var uzlādēt, izmantojot USB PD uzlādes protokolu (līdz maksimālajai jaudai, kas noteikta EN IEC 62680-1-2, jo uz šo standartu ir atsauce la pielikumā) tai pašai saskaņotajai uzlādes ietaisei, kas iebūvēta radioiekārtā.

Šis noteikums īpaši nodrošina, ka uzlādi ar USB PD netraucē un tai nekaitē īpašumtiesiski aizsargāts uzlādes papildu protokols.

Šo principu piemēro arī ierīcēm, kuru nominālā jauda ir 15 W vai mazāka.

27. Vai radioiekārtai, kas izmanto uzlādes papildu protokolu, ir atļauts lādējot pārsniegt 240 W?

Ir gan. Ja īpašumtiesiski aizsargātajam radioiekārtas uzlādes risinājumam ir vajadzīgs vairāk par 240 W (piemēram, 300 W), ar attiecīgo radioiekārtu jāvar izmantot arī USB PD līdz 240 W.

Ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2023/1717 Komisija ir atbilstoši Eiropas standartu jaunākajai redakcijai atjauninājusi atsauci uz la pielikumā minētajiem standartiem. Standartu atjaunināto redakciju piemēros no brīža, kad sāks piemērot attiecīgās normas, kas RID ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, t. i., attiecībā uz rokas mobilajiem tālruņiem, planšetdatoriem, digitālajām kamerām, austiņām, galvas tālruņiem, rokas videospēļu konsolēm, pārnēsājamiem skaļruņiem, e-lasītājiem, tastatūrām, pelēm, pārnēsājamām navigācijas sistēmām un ierīcēm, no 2024. gada 28. decembra un attiecībā uz klēpjdatoriem – no 2026. gada 28. aprīļa. Tas nozīmē, ka no minētajiem datumiem radioiekārtās, kuras uzskaitītas la pielikumā un kuras var atkaluzlādēt pa vadu ar jaudu virs 240 W, jābūt saskaņotam uzlādes risinājumam līdz 240 W.

Komisija turpinās atjaunināt la pielikumā noteiktās tehniskās specifikācijas, lai atspoguļotu zinātnes un tehnoloģiju vai tirgus attīstību, ar noteikumu, ka tās atbilst vienotā uzlādes risinājuma mērķiem.

28. Vai uzlādes papildu protokola izmantošanā ir atļauta uzlādes strāva, kas pārsniedz 5 A?

Ir atļauta. USB PD standartā (EN IEC 62680-1-2, kā atsauce la pielikumā) un USB-C standartā (EN IEC 62680-1-3, minēts la pielikumā) ir noteikta uzlādes strāvas stipruma augšējā robeža (5 A). Bet ja uzlādes papildu protokoliem nav atbilstošu uzlādes prasību, var izmantot uzlādes strāvu, kas pārsniedz 5 A, ja tā neiegrožo/neierobežo saskaņoto uzlādes risinājumu. Tas gan neatbrīvo no pienākuma ievērot šīs norādījumu iedaļas skaidrojumus par pārējiem attiecīgajiem jautājumiem.

29. Vai radioiekārtai ir jāspēj lādēties visos darbības režīmos (izslēgtai, gaidstāvē, vieglā lietošanā, parastā lietošanā un intensīvā lietošanā)?

RID nav noteikti darbības režīmi, kādos radioiekārtai jābūt, lai turpinātu darbību lādējoties.

Direktīvas par vienoto lādētāju preambulas 6. apsvērumā ir tikai paskaidrota minimālā un maksimālā jauda, kas vajadzīga radioiekārtu uzlādei. Tur noteikts: "Minimālajai jaudai būtu jāizsaka tās jaudas, kas vajadzīga radioiekārtu darbības uzturēšanai, un minimālās jaudas, kas akumulatoram vajadzīga uzlādes sākšanai, summa. Maksimālajai jaudai būtu jāizsaka tās jaudas, kas vajadzīga radioiekārtu darbības uzturēšanai, un jaudas, kas vajadzīga, lai sasniegtu maksimālo uzlādes ātrumu, summa."

Bet radioiekārtām, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, ir jānodrošina, ka neviens no to pieļaujamajiem uzlādes režīmiem netraucē un neiegrožo to atbilstību RID (arī normām, kas RID ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju).

Radioiekārtas ar maksimālo uzlādes jaudu līdz 240 W parasti spēj lādēt ar saskaņoto uzlādes risinājumu un funkcionēt visos režīmos (izslēgtas, gaidstāvē, vieglā lietošanā, parastā lietošanā un intensīvā lietošanā).

Var gadīties, ka daži radioiekārtu darbības režīmi pie maksimālās uzlādes jaudas virs 240 W aiztur radioiekārtu uzlādi ar saskaņoto uzlādes protokolu, jo to jauda ir pārāk intensīva; tādā gadījumā ir jānodrošina, ka netiek ietekmēta tādu radioiekārtu atbilstība prasībām.

30. Vai jaunajiem uzlādes noteikumiem atbilst radioiekārtas, kas uzlādei izmanto USB-C un USB PD, bet ierobežo datu pārvades ātrumu ar citiem līdzekļiem, ieskaitot komponentus, kas ir vai nav minēti USB-C standartā?

Direktīva par vienoto lādētāju neievieš nekādus noteikumus par datu pārvadi. Tā ievieš noteikumus par vienotu uzlādes risinājumu, kas ļauj patērētājiem savas ierīces uzlādēt vienādā ātrumā ar jebkuru USB-C uzlādes ierīci neatkarīgi no zīmola. RID 3. panta 3. punkta a) apakšpunktā Komisija tiek pilnvarota vajadzības gadījumā noteikt, kuru kategoriju vai klašu radioiekārtas projektējamās tā, lai tās sadarbotos ar palīgierīcēm.

Uzlādes ierīces atsaistīšana

31. Vai radioiekārtu var tirgot komplektā ar uzlādes ierīci?

Jā, ja patērētājam ir arī iespēja iegādāties to pašu radioiekārtu bez uzlādes ierīces.

Saskaņā ar jaunajiem RID noteikumiem, kas ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, ražotājam nav jānodrošina, ka bez lādētāja piedāvātajai radioiekārtai ir dažas tādas pašas papildiezīmes (piemēram, specifiska krāsa).

32. Vai uzlādes ierīcei, ko patērētājam piedāvā atsevišķi no radioiekārtas, ir jābūt identiskai tai, ko pārdod ar to kopā?

Nē, nav. Ja tiek piedāvāta saderīga uzlādes ierīce, tai nav jābūt tādai pašai krāsai, modelim, veidam vai zīmolam kā tai, ko pārdod kopā ar radioiekārtu.

33. Ja radioiekārtai papildus USB Type-C ligzdai ir alternatīva (t. i., ne USB-C) uzlādes ligzda (piemēram, cilindriskam spraudnim), vai alternatīvajai uzlādes ierīcei ir piemērojamas RID 3.a panta prasības par radioiekārtu piegādi bez uzlādes ierīces?

Jā. Mērķis ir veicināt tādu uzlādes ierīču izmantošanu, kas ir saderīgas ar vienoto uzlādes risinājumu.

Saskaņā ar RID 3.a panta 2. apakšpunktu uzņēmējiem ir jāsniedz informācija par to, vai uzlādes ierīce ir iekļauta kopā ar radioiekārtu, uz kuru attiecas noteikumi par vienoto lādētāju. Tas attiecas arī uz piktogrammu (noteikta laukuma III daļas 1. punktā). Piktogrammai ir divi formāti: 1.1. punktā norādītais formāts jāizmanto, ja uzlādes ierīce ir iekļauta kopā ar radioiekārtu, 1.2. punktā norādītais formāts jāizmanto, ja uzlādes ierīce nav iekļauta kopā ar radioiekārtu. Piktogrammas formāts, kas norāda, ka ir iekļauta uzlādes ierīce (norādīts 1.1. punktā), ir jāizmanto (jānodrošina) pat tad, ja radioiekārta tiek piedāvāta kopā ar uzlādes ierīci, kas nav saderīga ar saskaņoto uzlādes risinājumu (ja uzlādes ierīce spēj sadarboties tikai kopā ar adapteru, tad to neuzskata par saderīgu uzlādes ierīci). Ja radioiekārtu piedāvā ar divām uzlādes ierīcēm, no kurām viena ir saderīga, bet otra nav, var lietot tikai vienu piktogrammu, kurai jābūt 1.1. punktā noteiktajam formātā.

Ja uzlādes ierīce ir iekļauta kopā ar radioiekārtu, RID 10. panta 8. punkta trešajā daļā prasītajā informācijā jānorāda, vai radioiekārtai pievienotā uzlādes ierīce ir saderīga ar saskaņoto uzlādes risinājumu. Ja radioiekārta nāk kopā ar divām uzlādes ierīcēm, par katru uzlādes ierīci, kas iekļauta kopā ar radioiekārtu, jāsniedz viena un tā pati informācija.

34. Vai RID 3.a panta prasības attiecas arī uz uzlādes vadu?

Nē. Ja lādētājam ir noņemams uzlādes vads, galalietotāja interesēs var būt tas, ka ražotājs radioiekārtai dod līdzīgu pareiza nomināla uzlādes vadu. Šis lēmums ir jāpieņem ražotājam, kuram attiecībā uz lādētāju ar vadu ir jāņem vērā citi piemērojamie ES tiesību akti, piemēram, Zemsprieguma direktīva (Direktīva 2014/35/ES⁽¹³⁾), kuras mērķis ir nodrošināt, ka tās darbības jomā ietilpstošās elektroiekārtas nodrošina labu veselības un drošības, kā arī mājdzīvnieku un mantas aizsardzību.

35. Vai atsaistes prasība nozīmē, ka, piedāvājot nopirkt radioiekārtu bez uzlādes ierīces, nav pienākuma piedāvāt to pašu radioiekārtas modeli kopā ar uzlādes ierīci?

Jā.

36. Vai uzlādes ierīces atsaistes prasība nozīmē, ka patērētājam vienmēr jābūt iespējai iegādāties ražojumu bez uzlādes ierīces?

Jā.

Patērētāju informēšana

37. Kā ražotājiem jāinformē patērētāji par radioiekārtas uzlādes spēju (piemēram, minimālo/maksimālo uzlādes jaudu, uzlādes protokolu), izmantojot uzlādes papildu protokolu?

Ražotājiem nav pienākuma sniegt informāciju par īpašumtiesiski aizsargātiem uzlādes risinājumiem. Ražotāji var izmantot savus vizuālos elementus un attiecīgos aprakstus jebkuram uzlādes papildu risinājumam, kas iekļauts radioiekārtā, atsevišķi no la pielikuma IV daļā noteiktā marķējuma, kurā jāsniedz tikai ziņas par saskaņoto uzlādes risinājumu.

38. Kādus pasākumus Komisija var veikt, lai novērstu patērētāju neskaidrības un radioiekārtas uzlādes spējas nepareizu interpretāciju, to salīdzinot ar savas uzlādes ierīces (ārēja barošanas avota) uzlādes spējām?

Komisija ir pilnvarota risināt iespējamus jautājumus, kas izriet no vizuālās informācijas prasībām, vajadzības gadījumā ar deleģētajiem aktiem pārveidojot piktogrammu vai marķējumu, kas minēti attiecīgi la pielikuma III un IV daļā.

39. Vai klēpjatori ir atbrīvoti no prasības uz iepakojuma norādīt piktogrammu un marķējumu, kas minēti RID la pielikuma III un IV daļā?

Nē. Visām radioiekārtu kategorijām vai klasēm, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, uz iepakojuma jābūt piktogrammai un marķējumam. Piktogramma, kas norāda, vai radioiekārta ir vai nav kopā ar uzlādes ierīci, ir definēta RID 3.a panta 2. punktā. Marķējums, kas informē par uzlādes spēju un saderīgo lādētāju specifikācijām, ir definēts tās pašas direktīvas 10. panta 8. punktā.

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/35/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz tādu elektroiekārtu pieejamību tirgū, kas paredzētas lietošanai noteiktās sprieguma robežās (OV L 96, 29.3.2014., 357. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/35/oj>).

Saskaņā ar normām, kas RID ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, informāciju par specifikācijām, kas attiecas uz uzlādes spējam un saderīgiem lādētājiem (Ia pielikuma II daļa), var darīt pieejamu ar kvadrāt kodu vai tamlīdzīgu elektronisku risinājumu.

Piemērošana, atbilstība prasībām un īstenošana

40. Kas uzņēmējiem jādara ar vecāka parauga radioiekārtām, kurās nav iekļauts vienotais uzlādes risinājums?

Pēc Direktīvas par vienoto lādētāju stāšanās spēkā ražotājiem dots 24 mēnešu pārejas periods, kurā jaunos noteikumus īstenot savos ražojumos.

— Stāšanās spēkā: 2022. gada 28. decembrī;

— Piemērošanas sākums: no 2024. gada 28. decembra noteikumi būs piemērojami rokas mobilajiem tālruņiem, planšetdatoriem, digitālajām kamerām, austiņām, galvas tālruņiem, rokas videospēļu konsolēm, pārnēsājamiem skaļruņiem, e-lasītājiem, tastatūrām, pelēm, pārnēsājamām navigācijas sistēmām un ietausiem, no 2026. gada 28. aprīļa – klēpjdatoriem.

Piezīme. Šīs radioiekārtu kategorijas ir uzskaitītas Ia pielikuma I daļā, un noteikumus par vienotu lādētāju piemēro no iepriekš norādītajiem datumiem, ja radioiekārtas var atkaluzlādēt ar vadu.

Runājot par pastāvošajiem ražojumiem, jaunie noteikumi attieksies uz visām ierīcēm, kas tiks pirmoreiz laistas tirgū ES piemērošanas sākuma datumā vai pēc tā (sk. iepriekš), neatkarīgi no tā, vai tas ir jau tirgū laists “modelis”. RID nepazīst jēdzienu “modelis”, kas ir komercapzīmējums.

Tas neliegs pēc jauno noteikumu piemērošanas sākuma likumīgi pārdot pastāvošo iekārtu krājumus, kas laisti ES tirgū pirms jauno noteikumu piemērošanas sākuma. “Zilajā rokasgrāmatā” ir ietverti sīkāki norādījumi par šo jautājumu, galvenokārt 2. iedaļā. Sk. arī atbildi uz 43. jautājumu.

41. Vai noteikumi ir piemērojami ražojumiem, kurus tirgo ārpus ES?

Ar RID ir izveidots tiesiskais regulējums radioiekārtu laišanai ES tirgū. RID ietvertie noteikumi un prasības ir piemērojami tikai ES dalībvalstu teritorijā, tiem nav eksteritoriālas darbības.

ES noteikumi neuzliek ražotājiem pienākumu ieviest saskaņotu uzlādes risinājumu visā ražojumu sortimentā, ko tie pārdod visā pasaulē, bet tikai tiem ražojumiem, kurus laiž ES tirgū. Tāpēc ES noteikumi neliedz ražotājiem piedāvāt ražojumus, kas ietver dažādos pasaules reģionos atšķirīgus uzlādes risinājumus. Tāpēc lēmums par to, vai izvēlēties atšķirīgus uzlādes risinājumus ražojumiem, kurus pārdod dažādos pasaules reģionos, vai drīzāk izvēlēties saskaņotus ES uzlādes risinājumus visiem pasaulē tirgojamiem ražojumiem, pilnībā ir ražotāju ziņā.

Noteikumus par vienoto lādētāju nākotnē varēs piemērot tādās valstīs kā EEZ un EBTA valstis (Islande, Lihtenšteina un Norvēģija) saskaņā ar attiecīga nolīguma noteikumiem.

42. Vai būs jāmet ārā vadi un uzlādes ierīces, kas nav USB?

Direktīva par vienoto lādētāju neprasa aizvēkt radioiekārtas, vadus vai uzlādes ierīces, kuras izmanto patērētāji vai kuras jau ir laistas ES tirgū, bet nav apgādātas ar saskaņotu uzlādes risinājumu. Noteikumi attiecas tikai uz radioiekārtām, kas tiks laistas ES tirgū noteikumu par vienoto lādētāju piemērošanas pirmajā dienā vai pēc tās. “Laist tirgū” RID definē kā “radioiekārtas pirmo reizi darīt pieejamas Savienības tirgū”, tomēr norādot, ka jēdziens “darīt pieejamu” attiecas uz katru atsevišķu ražojumu, nevis uz ražojuma veidu un to, vai tas ir ražots kā atsevišķa vienība vai sērijveidā (sk. arī Zilās rokasgrāmatas 2. iedaļu, kur termini “laist tirgū” un “darīt pieejamu tirgū” precizēti). Jaunie noteikumi, protams, prasīs dažus pielāgojumus pastāvošajai praksei laika gaitā, taču ir gaidāma pozitīva ietekme, jo tirgus sadrumstalotība uzlādes ligzdas un uzlādes tehnoloģijas ziņā kopumā rada neērtības patērētājiem un liekus elektroniskos atkritumus.

43. Kā ražotāji pierādīs atbilstību vienotā lādētāja pamatprasībām?

Atbilstība piemērojamajām RID pamatprasībām ir priekšnoteikums tās darbības jomā ietilpstošo ražojumu laišanai ES tirgū.

Saskaņā ar RID 17. panta 2. punktu ražotājiem jāpierāda savu radioiekārtu atbilstību RID 3. panta 1. un 4. punktā noteiktajām pamatprasībām, izmantojot kādu no šīm atbilstības novērtēšanas procedūrām:

- (a) ražošanas iekšējā kontrole, kas izklāstīta II pielikumā;
- (b) ES tipa pārbaude, kam seko tipa atbilstības pārbaude, kur izmanto ražošanas iekšējo kontroli, kas izklāstīta III pielikumā;
- (c) atbilstība uz kvalitātes pilnīgas nodrošināšanas pamata, kas izklāstīta IV pielikumā.

Pamatprasības vienotajam lādētājam ir noteiktas RID 3. panta 4. punktā.

Piezīme. Pārējām RID pamatprasībām, t. i., tām, kas noteiktas RID 3. panta 2. un 3. punktā, atbilstības novērtēšanas procedūras ir noteiktas RID 17. panta 2. un 3. punktā.

44. Kas nodrošinās, ka ES tirgū nenonāk neatbilstīgi ražojumi?

Dalībvalstīm ir uzticēts organizēt un izpildīt tirgus uzraudzību, kam jānodrošina, ka ražojumi, uz kuriem attiecas īpaši saskaņoti tiesību akti un kuri var apdraudēt lietotāju veselību vai drošību vai kuri neatbilst noteikumiem, kas izklāstīti tiesību aktos par konkrētiem ražojumiem, tiek izņemti no ES tirgus, aizliegti vai ierobežoti.

Attiecībā uz tirgus uzraudzību RID ir piemērojama kopā ar Regulu (ES) 2019/1020 par tirgus uzraudzību un ražojumu atbilstību.

45. Kāds sods draudēs ražotājam, ja tā ražojums neatbilst normām, kas RID ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju?

Direktīvā par vienoto lādētāju nav paredzēti nekādi sodi gadījumos, kad jaunievietās prasības netiek ievērotas. Grozāmajā RID jau ir iekļauti noteikumi par izpildes panākšanu (drošības klauzulas procedūra) un iespējamajiem sodiem uzņēmējiem, kuri neievēro piemērojamās prasības. Konkrētie izpildes panākšanas pasākumi ir sīki izklāstīti RID V nodaļā. Valsts tirgus uzraudzības iestādes, kas atbild par noteikumu izpildi, var attiecībā uz neatbilstīgiem ražojumiem veikt virkni koriģējošu un/vai ierobežojošu pasākumu, to vidū neatbilstīgu radioiekārtu izņemšanu no tirgus vai atsaukšanu.

Bez tam RID 46. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm attiecīgajos tiesību aktos ir jānosaka, kāds sods piemērojams uzņēmējiem par RID noteikumu pārkāpumu. Normas, kas ieviestas ar Direktīvu par vienoto lādētāju, ir RID sastāvdaļa, tāpēc sodi attieksies arī uz gadījumiem, kad uzņēmēji pārkāpj Direktīvas par vienoto lādētāju normas.

Tāpēc sodi (ieskaitot iespējamus finansiālus sodus) par jauno noteikumu neievērošanu, kas tiks ieviesti ar Direktīvu par vienoto lādētāju, ir atrodamī attiecīgajos valsts tiesību aktos, kuros transponēta RID. Šie valsts noteiktie pasākumi ir atrodamī sadaļā "Transponēšana dalībvalstīs" šādā publiski pieejamā vietnē: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/NIM/?uri=CELEX%3A32014L0053>.

46. Vai RID 1a pielikumā norādītie standarti prasa atbilstību minētajiem standartiem pilnā apmērā vai tikai atbilstību noteiktām daļām?

Ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestās normas prasa, lai radioiekārtās, uz kurām attiecas noteikumi par vienoto lādētāju, būtu iekļauta USB līgza un USB PD uzlādes protokols, kas aprakstīti attiecīgajos standartos. 1a pielikumā nav norāžu uz atbrīvojumiem no standartu konkrētu daļu/iedaļu piemērošanas. Tāpēc, lai nodrošinātu atbilstību šīm prasībām, standarti ir jāaplūko kopumā (ciktāl standartu daļas/iedaļas attiecas uz šīm prasībām). Citus aspektus reglamentē citi RID noteikumi (piemēram, drošības aspektus reglamentē RID 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts un elektromagnētiskās saderības aspektus reglamentē RID 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts).

Ja 1a pielikumā minētajos standartos ir norādīti vairāki alternatīvi risinājumi, piemērotā risinājuma izvēle nedrīkst apdraudēt atbilstību 1a pielikumā noteiktajām specifiskajām.

47. Kā tiks atjauninātas atsauces uz la pielikumā noteiktajiem standartiem, kad Starptautiskā standartizācijas organizācija vai Eiropas Standartizācijas organizācija publicēs jaunus izdevumus?

RID pilnvaro Komisiju la pielikumu grozīt ar deleģētiem aktiem. Šie grozījumi, kas sagatavoti krietnu brīdi iepriekš, apspriežoties ar attiecīgajiem ekspertiem un ieinteresētajām personām, ļaus precīzi atspoguļot zinātnes un tehnoloģiju attīstību vai tirgus attīstību. Pirmais deleģētais akts (Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1717, kas groza la pielikumā minēto standartu norādes) *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* tika publicēts 2023. gada 11. septembrī. Jautājumi par pārejas periodiem tiks analizēti katrā gadījumā atsevišķi. Piemēram, Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2023/1717 pārejas periods nav noteikts. Tomēr to faktiski piemēros no dienas, kad sāks piemērot la pielikuma noteikumus, kurus tā groza, kam jau bija noteikts atbilstošs pārejas periods pašā Direktīvā par vienoto lādētāju.

48. Vai radioiekārtas, ar kurām jau ieviesti jauni standartu izdevumi, kas vēl nav minēti la pielikumā, ir atļautas ES tirgū, pirms tiek publicēts deleģētais akts, kas atjaunina minētās atsauces?

Ir jāpierāda atbilstība pamatprasībām. Ražotājs var izmantot jaunu standartu izdevumu, kas vēl nav minēts la pielikumā, ja vien ražojums atbilst standartiem, kuru atsauces ir juridiski saistošas saskaņā ar RID (minēti la pielikumā), un ja tehniskā dokumentācija rāda, ka ir nodrošināta atbilstība minētajiem standartiem.

49. Vai ES atbilstības deklarācijā ir jāatsauces uz la pielikumā norādītajiem standartiem?

Nē. Tāda pienākuma nav. la pielikumā minētie standarti nav brīvprātīgi saskaņotie standarti/tehniskās specifikācijas atbilstības novērtēšanai. Ņemot vērā ES atbilstības deklarācijas uzbūvi (RID VI pielikuma 6. punkts nav saistīts ar obligātām pamatprasībām vai obligātām specifikācijām), nav prasības ES atbilstības deklarācijā atsaukties uz šiem standartiem.

Tomēr RID la pielikuma I daļā uzskaitīto radioiekārtu ražotājiem ražojuma tehniskajā dokumentācijā ir jā saglabā pierādījumi par atbilstību šīm prasībām. RID 17. pantā ir izklāstītas atbilstības novērtēšanas procedūras, ko piemēro arī "jaunajām" pamatprasībām, kuras attiecas uz vienoto lādētāju, kas RID pievienotas ar Direktīvu par vienoto lādētāju.

50. Tā kā norādītie standarti nav saskaņotie standarti, ko publicē Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis – vai ražotājam ir pienākums izmantot paziņotu struktūru, lai pierādītu atbilstību Direktīvai par vienoto lādētāju?

Nē. Paziņotās struktūras izmantošana nav obligāta. Sk. RID 3. panta 4. punktu un 17. panta 2. punktu, kā arī atbildi uz 43. jautājumu.

51. Kā ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestie RID grozījumi novērš nedrošu vadu un lādētāju tirgošanu/pirkšanu/lietošanu?

Ražojumi, kuri neatbilst piemērojamajiem ES tiesību aktiem, ES tirgū nav atļauti.

RID ir skaidri, nepārprotami noteikumi, kas nodrošina tās darbības jomā ietilpstošo radioiekārtu drošumu. Lādētāja ar vadu drošumu bez tam reglamentē arī Zemsprieguma direktīva. Ar Direktīvu par vienoto lādētāju ieviestie RID grozījumi domāti ar direktīvu saderīgu vadu un uzlādes ierīču izmantošanas veicināšanai neatkarīgi no tā, vai tās ražo radioiekārtu ražotājs vai cits ražotājs. Tas palīdz samazināt izmaksas patērētājiem un palielina konkurenci. Turklāt dalībvalstu tirgus uzraudzības iestāžu uzdevums ir nodrošināt, ka ES tirgū nenonāk neatbilstīgi (nedroši) ražojumi.